TULLI

2.6.2025
Dnro Tulli/2025/01178-1

Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto

Lausuntopyyntönne 28.5.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2025 toiseksi lisätalousarvioksi

Lausuntopyyntönne 28.5.2025 johdosta Tulli lausuu seuraavaa.

Valtioneuvoston toisessa lisätalousarvioesityksessä Tullille esitetään alla kerrottuja määrärahoja.

Peruste	Euroa
Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamien pakotteiden valvonta	900 000
Välineellistetystä maahantulosta johtuvasta Itärajan ylityspaikkojen sulkemisesta aiheutuvat kustannukset	1 600 000
EU-lähtöisen tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen jatkaminen 2025	4 000 000
Toimitilahankkeet	881 000
Palkkausten tarkistukset	1 402 000
Yhteensä	8 783 000

Venäjän hyökättyä Ukrainaan talvella 2022 Venäjää ja Valko-Venäjää vastaan on asetettu useissa eri vaiheissa jo 17 pakotepakettia, joiden valvonnan toteuttamiseksi Tullille esitetään 900 000 euron määrärahaa tälle vuodelle vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa hyväksytyn 1 000 000 euron lisäksi. Itärajan rajanylityspaikat ovat olleet suljettuina joulukuusta 2023 ja sulku jatkuu yhä, joten itärajan toimipaikoissa sijaitseva henkilöstö on komennettu töihin muualle Suomeen, mistä aiheutuviin matkustus- ym. kustannuksiin Tullille esitetään 1 600 000 euron määrärahaa vuodelle 2025.

EU-lähtöinen tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistus sidosjärjestelmineen (mm. rahavirtajärjestelmät, riskianalyysijärjestelmät ja kaikkien näiden vaatimat taustapalvelut), joka käynnistyi kymmenen vuotta sitten, on tulossa päätökseen ensi vuoden alkupuoliskolla ja Tullille aiemmin myönnetystä 130 miljoonan euron tilausvaltuudesta Tullille esitetään 4 000 000 miljoonan euron määrärahaa tälle vuodelle aiemmin myönnetyn 8,7 miljoonan euron lisäksi.

Toimitilahankkeisiin Tullille esitetään 881 000 euroa hankkeiden liittyessä Tornion ja Tullilaboratorion tilojen uusimiseen. Tullilla on suunnitteilla Tornion toimitilojen uudistaminen, missä on tarkoituksena koota yhteen Torniossa sijaitsevat useat toimitilat Haaparannan ja Tornion välisen tien saapuvalle puolelle. Tämän hankkeen kertaluonteisiin kustannuksiin Tullille esitetään 200 000 euron määrärahaa tälle vuodelle. Toinen merkittävä toimitilahanke on Tullilaboratorion tilaratkaisu, joksi on valmisteltu tilojen rakentamisestä Vantaan Jokiniemeen Säteilyturvakeskuksen toimitilojen yhteyteen, mihin Tullille esitetään 681 000 euron määrärahaa kertaluonteisiin kustannuksiin tälle vuodelle.

PL 512
00101 Helsinki
vaihde
+358 (0)295 5200
kirjaamo@tulli.fi
tulli.fi
Y-tunnus 0245442-8
VAT FI02454428

Valtionhallinto solmi palkkaratkaisun hiljattain Tulliakin koskeneiden työtaistelujen jälkeen ja sen vaikutuksiin Tullille esitetään 1 402 000 euron määrärahaa kattamaan palkkaratkaisun aiheuttaman palkkausmenojen kasvun.

Huomioita Tullin taloustilanteesta

Liittyen vuoden 2025 toiseen lisätalousarvioesitykseen Tulli nostaa esille Tornion ja Tullilaboratorion toimitilahankkeiden aiheuttamien vuokramenojen kasvun ja kertaluonteisten välinehankintojen rahoituksen. Kumpaakin hanketta on valmistelu jo pitkään yhteistyössä Senaatti Kiinteistöjen kanssa ja vuosien jälkeen on päästy konkreettisiin ja toteuttamiskelpoisiin ehdotuksiin tulevista toimitiloista. Tulli on ollut samalla tiiviissä yhteydessä valtiovarainministeriöön hankkeiden valmistelun aikana ja pyrkinyt varmistamaan, että niiden läpimenolle löytyy tuki turhan työn ja turhien suunnittelukustannusten välttämiseksi. Tulli oli käsityksessä, että kummankin toimitilahankkeen rahoitus Tullille olisi ollut mahdollista saada mukaan kevään 2025 valtioneuvoston kehyspäätökseen vuosille 2026 – 2029. Näin ei kuitenkaan käynyt ja Tullille muodostuneen käsityksen mukaan, valtiovarainministeriön kanssa käytyjen keskustelun jälkeen, näyttää siltä, että tarkoituksena oli tuoda kumpikin toimitilahanke valtioneuvoston kehyspäätöksen käsittelyyn mukaan, mutta mahdollisesti johtuen prosessiin liittyneistä tiedonkulkuongelmista kumpaakaan toimitilahanketta ei nostettu esille keskusteluissa.

Tullin näkökulmasta lopputulos oli luonnollisesti harmillinen. Kuitenkin kehyspäätöksen jälkeen käytyjen keskustelun pohjalta Tullilla on käsitys, että toimitilahankkeilla on tuki ja ne voivat edetä, mitä kuluvan vuoden toisessa lisätalousarviossa mukana olevat määrärahaesitykset myös tukevat. Tulli kuitenkin toivoo, että ensi vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa ja ensi kevään kehyspäätöksessä vuosille 2027 – 2030 sekä kertaluonteiset välinehankinta- ja muuttomenot vuosina 2026 – 2027 että vuosina 2027 ja 2028 alkavat vuosittaiset juoksevat vuokra- ja muut toimitilamenot otettaisiin huomioon määrärahamuutoksina. Etenkin Tullilaboratorion toimitilojen kustannukset ovat kokoluokaltaan merkittäviä laboratoriotilojen erityisvaatimusten vuoksi, kertaluonteisten kustannusten arvioidaan olevan kokoluokkaa noin 7 miljoonaa euroa ja vuokramenojen kasvun noin 1,9 miljoonaa euroa vuodessa toimitilojen valmistuttua.

Jos Tullin tulisi kattaa näiden kahden toimitilahankkeen aiheuttamat lisämenot nykyisistä määräahoistaan samalla, kun vuosille 2026 ja 2027 osoitetut valtionhallinnon säästöt on myös toteutettava ja kuluneen kevään kehysriihen lisäsäästöpäätökset ovat vielä kohdentamatta virastoille, Tulli tuskin selviäsi siitä kolhuitta ja joutuisi mitä luultavimmin vähentämään henkilöstömääräänsä.

Aiemmin päätetyt Tullille kohdistetut säästöt vuodelle 2026 ovat 5,0 miljoonaa euroa ja vuodelle 2027 6,1 miljoonaa euroa kumulatiivisesti. Kevään 2025 kehysriihen jatkosäästöpäätökset ovat vielä kohdentamatta virastoille, mutta jos valtiovarainministeriön hallinnonalan osuus kevään kehysriihessä päätetyistä valtionhallinnon 130 miljoonan euron säästöistä olisi arviolta 10 – 15%, se tarkoittaisi hallinnonalan toimintamenojen suhteessa jaettuna, että Tullille tuleva lisäsäästövelvoite ensi vuonna olisi reilun kahden ja vajaan neljän miljoonan euron välillä. Tällöin ensi vuonna Tullille kohdistettavat säästöt olisivat noin yhteensä 7 – 9 miljoonaa euroa, mikä olisi luultavasti jo itsessään tekemätön paikka puuttumatta henkilöstön määrään.

Tulli huomauttaa myös, että päättymässä olevan tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen päättymisen jälkeen koituvien vuosittaisten ict-käyttömenojen kasvu on käsittelemättä. Tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen yhteissumma on enintään 130 miljoonaa euroa hankevaiheen päättyessä ensi vuonna ja väistämättä siitä aiheutuvat vuosittaiset juoksevat ict-käyttömenot kasvavat verrattuna aikaisempiin vuosituhannen vaihteessa uusittuihin tietojärjestelmiin, jotka poistuvat käytöstä uusien järjestelmien myötä. Tämän hetken arvio on, että vuosittaiset käyttömenot voisivat kasvaa 7,5 – 8,2 miljoonaa euroa lukujen tarkentuessa jatkossa. Jo pelkästään nyt toteutunut tulli-ilmoitusmäärien kasvu johtuen Aasiasta tulevista nettikauppaan liittyvistä toimituksista on

aiheuttanut merkittäviä lisätoimia ict-kapasiteetin ja samalla myös Suomen kaupallisen tuonnin ja viennin palveluiden turvaamiseksi, jotta järjestelmäpalvelut toimivat. Aasiasta tulevien nettikaupasta ostettujen lähetysten räjähdyksenomainen kasvu on samalla aiheuttanut tilanteen, jossa Tullin mahdollisuudet tarkastaa postilähetyksiä ovat romahtaneet marginaalisiksi tarkastuskatteen jäädessä hyvin alhaiseksi lähetysten valtavasta määrästä johtuen.